

Констатуючи доцільність проведення робіт щодо включення публікацій вітчизняних авторів до наукометричних платформ корпорацій Thomson Reuters і Elsevier, слід наголосити на необхідності створення в Україні власного наукометричного апарату для одержання формалізованих оцінок ефективності досліджень і відстеження тенденцій розвитку вітчизняної науки. Певні кроки в цьому напрямі зроблено НБУВ у рамках робіт з формування репозитарію електронних версій вітчизняних журналів і збірників наукових праць «Наукова періодика України».

Перша рейтингова система, застосована НБУВ, передбачає аналіз статистики використання повних текстів журналів і збірників наукових праць «Наукова періодика України». Для отримання даних проводяться статистичні спостереження, під час яких встановлюються абсолютні показники використання ресурсів різних видавців та визначається динаміка їхнього використання. Дані для статистичного оброблення одержуються шляхом аналізу log-файла сайту, що формується щодобово та відображає активність доступу користувачів та пошукових систем до контенту інформаційних ресурсів. Розроблена спеціалізована програма визначає загальну кількість звернень до журналів (збірників наукових праць) і впорядковує видання за інтенсивністю використання. Слід наголосити, що статистичний підхід до рейтингування наукової періодики дає змогу оцінити інтегрованість видання в систему мережових наукових комунікацій без будь-якої упередженості. Рейтингові розподіли періодичних видань за інтенсивністю їх використання щомісячно оприлюднюються на сайті НБУВ.

Досвід, набутий під час створення цієї рейтингової системи, дає змогу поставити нове завдання – розроблення Українського індексу наукового цитування. Передумовою реалізації такого проекту є наявність джерельної бази – репозитарію «Наукова періодика України» та загальнодержавної реферативної бази даних «Україніка наукова». Репозитарій на початок 2012 р. містив 0,5 млн електронних версій статей з 1,7 тис. журналів і збірників наукових праць, електронні версії пристатейної бібліографії, а база даних – бібліографічні описи понад 400 тис. статей з анотаціями чи рефератами. Тому національний індекс наукового цитування можна розглядати як наукометричну надбудову над уже існуючими інформаційними ресурсами, що дають змогу здійснити його формування з прийнятними витратами.

Концепція створення Українського індексу наукового цитування передбачає формування єдиної бази даних суб'єктів вітчизняної сфери документальних комунікацій, синтаксичного аналізатора пристатейної бібліографії та програмно-технологічного інструментарію отримання

наукометричних даних.

Першочерговим завданням є розроблення синтаксичного аналізатора бібліографічної інформації. Це спеціалізована програма, яка шляхом виявлення в слабоструктурованому тексті пристатейної бібліографії символів, які розділяють елементи опису (.-, /, // та ін.), структурує складові бібліографічних записів (автор, назва публікації, вихідні відомості тощо) для наступного пакетного введення до бази даних цитувань. Такі програми існують на Заході, а також у Росії, зокрема в Науковій електронній бібліотеці eLibrary.ru. Важливим завданням є також створення веб-орієнтованого інтерфейсу для одержання консолідованої інформації про цитування авторів та їхніх публікацій. Формування вітчизняного наукометричного інструментарію слід розглядати в контексті його конвергенції зі світовими науково-інформаційними платформами, насамперед слов'янського світу. Тому одним із найактуальніших завдань системного розвитку репозитарію електронних версій наукової періодики України є його перетворення на повнофункціональне науково-інформаційне середовище, сумісне з міжнародними проектами, які дотримуються концепції вільного доступу до інформації та знань (*Копанєва Є. Національні індекси наукового цитування // Бібліотечний вісник. – 2012. – № 4. – С. 33–34*).